

پیش از این گفته شد که کار در یمن پدناجا رسید که با مرگ «احمد بن یحیی» نظامیان و بخش قابل توجهی از مردم به رهبری «عبدالله السلال» شوریدند و السلال در یمن اعلام جمهوری کرد. دولت‌های خارجی نیز جز عربستان و اردن، جمهوری را به رسمیت شناختند و این مقدمه جنگی داخلی در یمن شد.نیروهای نظامی عربستان و مصر وارد یمن شدند و هر یک به طرفداری از سلطنت‌طلبان و جمهوری‌خواهان به فعالیت پرداختند.تا اینکه در سال ۱۹۶۴ سازمان ملل که جمهوری را به رسمیت شناخته بود، طرحی را تحت عنوان «سطح سخت» ارائه داد که طی آن مرزهای یمن با عربستان به منطقه‌ای بی‌طرف تحت نظارت نیروهای حافظ صلح تبدیل شود و نیروهای خارجی نیز از یمن خارج شوند اما این طرح عملا از سوی دو کشور متخاصم در یمن نادیده گرفته شد و به نتیجه نرسید و سازمان ملل نماینده خود را از یمن فراخواند. در واقع آنچه از آن به‌عنوان جنگ داخلی یمن شمالی یا انقلاب ۲۶ سپتامبر یاد می‌شود، در عمل جنگی نظامی مابین نیروهای مصر و عربستان‌سعودی در خاک یمن بوده است و بررسی تاریخ یمن در این دوره بدون در نظر گرفتن عملیات خارجی‌ها در آن غیرممکن است.مصر در ابتدا عملیات خود را در چند بخش با محوریت نیروی هوایی طراحی کرده بود که بمباران و تخریب مواضع عربستان و سلطنت‌طلبان متوکلی در شمال، پاکسازی و امنیت‌بخشی به جاده‌هایی که پایتخت را به دیگر نقاط کشور بویژه شمال وصل می‌کردند و همچنین پشتیبانی هوایی از نیروی زمینی درگیر در مناطق جنگی محورهای اصلی آن را تشکیل می‌داد.

مصر همچنین اعتبارات کلانی برای تلمیع سران قبایل و تأمین مایحتاج آنها برای جلوگیری از پیوستن به سلطنت‌طلبان اختصاص داده بود. با این حال حملات هوایی مصر، قوای سلطنت‌طلبان را به تپه‌ها و ارتفاعات عقب راند در حالی که در مناطق یادشده امکان تجدید قوا برای آنها فراهم می‌شد. همچنین این حملات باعث شد سلطنت‌طلبان به تاکتیک جنگ‌های نامنظم رو بیاورند که خود، کار را سخت‌تر از جنگ را طولانی‌تر می‌کرد. شاید بتوان یکی از مهم‌ترین اقدامات ارتش مصر در یمن را «عملیات رمضان» نامید. برای رهبری عملیات رمضان، فوریه ۱۹۶۳ «نور سادات» و ژنرال «عامر» از هواپیما در صنعا پیاده شدند. عامر پس از بررسی اوضاع به کمک نیروی نظامی جمهوری خواهان از قاهره در خواست ۲۰ هزار نفر نیرو کرد. چند روز بعد ۵ هزار نیروی مصری به صنعا رسیدند و در ۱۸ فوریه اولین گروه از نیروهای مصری از صنعا به سمت معرب در جنوب شرق حرکت کردند که نیروهای سلطنت‌طلبان و آل سعود نتوانستند جلوی آنها را بگیرند و فرمانده آنها به مرزهای محافظت‌شده تحت‌الحمایه‌های انگلستان گریخت. با این حال در اواسط آوریل سلطنت‌طلبان در کنفرانسی که با حضور ملک فیصل السعود در ریاض برگزار شد تاکتیک‌های خود را تغییر دادند و قرار شد از شتر به جای ماشین‌های جنگی که برای عبور و مرور به جاده‌هایی که در دست مصریان بود کار سختی داشتند، استفاده کنند. پس از آن بود که کاروان‌های شستر از ربع الحثالی واقع در عربستان وارد یمن می‌شدند و از شرق به سمت صنعا حرکت می‌کردند.

مروری بر گذشته و حال جنوبی‌ترین کشور شبه جزیره عرب- ۷

یمن در میانه جمهوری و سلطنت

- محمدصادق‌حاج‌صمدی

اعلاماز هر دو طرف درگیر در جنگ پشتیبانی می‌کرد. جمال عبدالناصر، پادشاه عربستان را به گرمی در فرودگاه اسکندریه در آغوش کشید و او را برادر خطاب کرد و فیصل نیز گفت که مصر را قلبی آکنده از علاقه به ناصر، ترک می‌کند. دوم نوامبر طی جلسه‌ای بین سلطنت‌طلبان و جمهوری خواهان بنا شد از روز هشتم نوامبر آتش‌بس میان طرفین برقرار شد. قبایل دو طرف نیز از آن حمایت کردند و بنا شد گروهی متشکل از ۹ نفر از سلطنت‌طلبان و جمهوری خواهان به همراه یک نماینده از مصر و نماینده دیگری از عربستان روی جزئیات آن کار کنند و قرار شد ۲۳ نوامبر کنفرانسی متشکل از ۱۶۸ نفر از رؤسای قبایل یمن برگزار شود. امتیاز این مساله برای سلطنت‌طلبانی که عملا قدرت را از دست داده بودند این بود که در دولت موقتی که در نتیجه این کنفرانس تشکیل شد که تا برگزاری همه‌پرسی اداره امور را به دست بگیرد سهمی داشته باشند. تا زمان برگزاری همه‌پرسی برای انتخاب حکومت سلطنتی یا جمهوری در یمن نیز بنا شد «محمد البدر» و «عبدالله السلال» هر دو عقب بنشینند. با این حال پس از ۲ روز مصری‌ها بمباران مواضع نیروهای البدر را از سر گرفتند و کنفرانسی که قرار بود ۲۳ نوامبر برگزار شود به سی‌ام و پس از آن به آینده موکل شد. جمهوری خواهان، سلطنت‌طلبان را برای عدم همکاری سرزنش می‌کردند و سلطنت‌طلبان نیز مصریان را که به بمباران خود ادامه داده بودند، مقصر می‌دانستند. از دسامبر ۱۹۶۴ مصادف با شعبان ۱۳۸۴ تا فوریه سال بعد سلطنت‌طلبان ۴ عملیات مصریان را برآی رنسیدن به کوهستان‌های تحت

کنترل خود شناسایی کردند که تلفاتی نزدیک به یکهزار نفر برای ارتش مصر به همراه داشت. همزمان نیروهای البدر نیز در حال طراحی عملیاتی علیه نیروهای مصر بودند. عملیات با هدف قطع راه‌های ارتباطی مصریان که از صنعا تا معرب کشیده می‌شد به فرماندهی شاهزاده محمد طراحی شده بود. تا بدین وسیله نیروهای مصری را تسلیم کند. نیروهای سلطنت‌طلبان تلاش کردند پادگان‌های موجود در راه مواصلاتی مصریان را تصرف کنند و با ایجاد استحکامات مانع از تحرکات ارتش قاهره شوند. حمله به مواضع مصریان با همکاری قبیله نجم برنامه‌ریزی شده بود که خود را متحد مصریان معرفی کرده بود و به آنها اطمینان داده بود در غیاب مصریان از کوه‌های وادی حمیدات دفاع خواهند کرد. ۱۵ آوریل که آخرین گروه مصریان منطقه را ترک کرد، حمله نیروهای سلطنت‌طلبان آغاز شد و در حالی که نیروهای ۲ طرف از چند هزار نفر تجاوز نمی‌کرد درگیری شروع شد و با رسیدن نیروی تازه‌نفس برای هر دو گروه آتش آن به مناطق دیگر گسترش یافت. در همین حال شاهزاده احمد بن حسن به مواضع مصریان در شمال شرقی صنعا حمله کرد. شاهزاده محمد محسن نیز با ۵۰۰ نفر به مصریان در حمیدات حمله برد و شاهزاده حسن از صعده و امیر حسن بن حسین نیز از جemat در غرب صعده نیروهای خود را به میدان فرستادند. در نتیجه عملیات، راه‌های مواصلاتی مصریان قطع شد و ارتباط با ۳ تا ۵ هزار نفر از آنهایی که در پادگان‌های بین راه باقی مانده بودند تنها با هواپیما مقدور بود. پس از آن رادیوی سلطنت‌طلبان شروع به تبلیغات برای ایجاد اختلاف در صفوف جمهوری خواهان کرد و وعده عفو عمومی را داد. محمد البدر نیز از تصویب قانون اساسی دموکراتیک صحبت می‌کرد که با رای مردم برقرار شود. در مقابل عبدالله السلال از ناصر تقاضای نیروی پشتیبانی کرد و رئیس جمهور مصر نیز درخواست او را اجابت کرد و نیروهای تازه‌نفس و تجهیزات فرستاد. ماه اگوست سلطنت‌طلبان ۷ ارتش داشتند که هر کدام مابین ۳ تا ۱۰ هزار نفر نیرو داشتند به علاوه مجموعه‌ای بین ۴۰ تا ۶۰ هزار نفر در کنار قبایل سلطنت‌طلب که ۵ تا ۶ برابر همین تعداد بودند نیز وجود داشت. نیروهای محمد البدر در ماه ژانویه به سیرهوه در شرق یمن منتقل شدند. نیروهای سلطنت‌طلبان در ۱۴ ژانویه وارد غفلان شده و در روز شانزدهم معرب را متصرف شدند. در همین زمان جنگ برای مصر روزانه ۵۰۰ هزار دلار هزینه داشت و سلطنت‌طلبان ۴۰ هزار نفر را از دست داده بودند در ماه آگوست جمال عبدالناصر تصمیم گرفت شوری را وارد مناقشه کند. او مسکو را متقاعد کرد بازپرداخت وام ۵۰۰ میلیون دلاری او را لغو و برای جمهوری خواهان تجهیزات تهیه کند. اوایل ماه مه، سلال قائم‌قام خود ژنرال حسن امری را خلع و احمد نعمان را جایگزین وی کرد. نعمان فردی میانه‌رو و سازشکار بود لکن به نشانه اعتراض به ناکامی سلال از تحقق آرمان مردم از ریاست شورای مشورتی جمهوری خواهان استعفا کرد. با این حال اولین اقدام نعمان تشکیل کابینه‌ای ۱۵ نفره برای ایجاد توازن مابین نیروهای ۲ گروه عمده در یمن بود. شیعیان زیدی در شمال عمدتا سلطنت‌طلب بودند و شافعیان جنوب نیروی عمده جمهوری خواهان را تشکیل می‌دادند.

کنتزل خود شناسایی کردند که تلفاتی نزدیک به یکهزار نفر برای ارتش مصر به همراه داشت. همزمان نیروهای البدر نیز در حال طراحی عملیاتی علیه نیروهای مصر بودند. عملیات با هدف قطع راه‌های ارتباطی مصریان که از صنعا تا معرب کشیده می‌شد به فرماندهی شاهزاده محمد طراحی شده بود. تا بدین وسیله نیروهای مصری را تسلیم کند. نیروهای سلطنت‌طلبان تلاش کردند پادگان‌های موجود در راه مواصلاتی مصریان را تصرف کنند و با ایجاد استحکامات مانع از تحرکات ارتش قاهره شوند. حمله به مواضع مصریان با همکاری قبیله نجم برنامه‌ریزی شده بود که خود را متحد مصریان معرفی کرده بود و به آنها اطمینان داده بود در غیاب مصریان از کوه‌های وادی حمیدات دفاع خواهند کرد. ۱۵ آوریل که آخرین گروه مصریان منطقه را ترک کرد، حمله نیروهای سلطنت‌طلبان آغاز شد و در حالی که نیروهای ۲ طرف از چند هزار نفر تجاوز نمی‌کرد درگیری شروع شد و با رسیدن نیروی تازه‌نفس برای هر دو گروه آتش آن به مناطق دیگر گسترش یافت. در همین حال شاهزاده احمد بن حسن به مواضع مصریان در شمال شرقی صنعا حمله کرد. شاهزاده محمد محسن نیز با ۵۰۰ نفر به مصریان در حمیدات حمله برد و شاهزاده حسن از صعده و امیر حسن بن حسین نیز از جemat در غرب صعده نیروهای خود را به میدان فرستادند. در نتیجه عملیات، راه‌های مواصلاتی مصریان قطع شد و ارتباط با ۳ تا ۵ هزار نفر از آنهایی که در پادگان‌های بین راه باقی مانده بودند تنها با هواپیما مقدور بود. پس از آن رادیوی سلطنت‌طلبان شروع به تبلیغات برای ایجاد اختلاف در صفوف جمهوری خواهان کرد و وعده عفو عمومی را داد. محمد البدر نیز از تصویب قانون اساسی دموکراتیک صحبت می‌کرد که با رای مردم برقرار شود. در مقابل عبدالله السلال از ناصر تقاضای نیروی پشتیبانی کرد و رئیس جمهور مصر نیز درخواست او را اجابت کرد و نیروهای تازه‌نفس و تجهیزات فرستاد. ماه اگوست سلطنت‌طلبان ۷ ارتش داشتند که هر کدام مابین ۳ تا ۱۰ هزار نفر نیرو داشتند به علاوه مجموعه‌ای بین ۴۰ تا ۶۰ هزار نفر در کنار قبایل سلطنت‌طلب که ۵ تا ۶ برابر همین تعداد بودند نیز وجود داشت. نیروهای محمد البدر در ماه ژانویه به سیرهوه در شرق یمن منتقل شدند. نیروهای سلطنت‌طلبان در ۱۴ ژانویه وارد غفلان شده و در روز شانزدهم معرب را متصرف شدند. در همین زمان جنگ برای مصر روزانه ۵۰۰ هزار دلار هزینه داشت و سلطنت‌طلبان ۴۰ هزار نفر را از دست داده بودند در ماه آگوست جمال عبدالناصر تصمیم گرفت شوری را وارد مناقشه کند. او مسکو را متقاعد کرد بازپرداخت وام ۵۰۰ میلیون دلاری او را لغو و برای جمهوری خواهان تجهیزات تهیه کند. اوایل ماه مه، سلال قائم‌قام خود ژنرال حسن امری را خلع و احمد نعمان را جایگزین وی کرد. نعمان فردی میانه‌رو و سازشکار بود لکن به نشانه اعتراض به ناکامی سلال از تحقق آرمان مردم از ریاست شورای مشورتی جمهوری خواهان استعفا کرد. با این حال اولین اقدام نعمان تشکیل کابینه‌ای ۱۵ نفره برای ایجاد توازن مابین نیروهای ۲ گروه عمده در یمن بود. شیعیان زیدی در شمال عمدتا سلطنت‌طلب بودند و شافعیان جنوب نیروی عمده جمهوری خواهان را تشکیل می‌دادند.

یکی از مسائلل مهم نظام نوآوری در دهه اخیر، شکل‌گیری نهادهای مختلف در حوزه علم، فناوری و نوآوری یا تغییر وظایف آنهاست. فقدان نگاه نظاممند به ایجاد و تعریف کار کردهای این نهادها موجب شده است تا از یک سو چالش‌ها و تعارضاتی میان این نهادها ایجاد شود و از سوی دیگر برخی از مهم‌ترین مسائل حوزه علم و فناوری لاینحل باقی بماند یا لاقبل زمان زیادی صرف حل آنها شود. در حال حاضر نهادهای مختلفی در این حوزه مشغول فعالیت هستند که مهم‌ترین آنها شورایعالی علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت علوم، وزارت بهداشت و وزارت صنعت، معدن و تجارت (مرتبط با قوه مجریه)، شورایعالی انقلاب فرهنگی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و مجلس شورای اسلامی و نهادهای مرتبط در قوهقضائیه است.

اگر نهادهای زیرمجموعه این فهرست مانند بنیاد ملی نخبگان، صندوق نوآوری و شکوفایی، ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور و… نیز احصا شوند، خواهیم دید چه مجموعه بزرگی از سازمان‌ها و نهادهای باید با یکدیگر هماهنگ‌گ شوند تا چرخ نظام نوآوری کشور به درستی بگردد.
۲- کندی فرآیندهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری
۴- هماهنگی نهادی میان بخش‌های دفاعی و غیردفاعی

-
-
-

چالش‌های اقتصاد دانش بنیان در ایران – ۱۱

- محمدرضاحیاتی

مقدمات حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان را فراهم کنند. ایشان در سال ۹۱ و در دیدار با پژوهشگران و مسؤولان شرکت‌های دانش‌بنیان سیستم‌های سنتزی و قدیمی اعتبارسنجی از طرف بانک‌ها و مؤسسات پولی و نبود بیمه‌های خاص به منظور حمایت از خطرپذیری شرکت‌های دانش‌بنیان را از جمله ضعف‌ها و مشکلات این شرکت‌ها برشمرند و خاطرنشان کردند: دستگاه‌های دولتی باید با رصد اختراعات و شناسایی نخبگان فکری و حمایت از آنها، زمینه ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان جدید را به وجود آورند. ایشان در همان دیدار بر ایجاد زمینه و هموار کردن مسیر برای نخبگان، اهل علم و صاحبان سرمایه برای تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان تأکید کردند.

■ چالش‌های اساسی در بهره‌وری چیست؟

اگرچه طی ۵ سال اخیر پیشرفت‌های خوبی در حوزه‌های مهمی همچون افزایش مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی، تولید علم و افزایش توان فناوریانه در برخی حوزه‌ها نظیر زیست‌فناوری، نانوفناوری و انرژی هسته‌ای براساس همین دیدگاه داشته‌ایم، اما با این وجود، چالش‌های اساسی در بهره‌برداری و تجاری‌سازی وجود دارد. پایگاه عیار آنلاین اخیراً در بررسی این چالش‌ها علل برخی از این مشکلات را متناصب با نقش دولت تشریح کرده است:

۱- تکمیل زنجیره علم تا محصول
آمارها گویای این واقعیت است که چرخه ایده تا بازار در کشور هرچه از سمت علم و توسعه فناوری به سمت تجاری‌سازی و تولید(صنعت) و فروش(بازار) محصول و خدمات پیش می‌رود موفقیت کمتری داشته است. بسیاری از تلاش‌ها در کشور با صرف هزینه‌های بسیار به توسعه علمی و شاید فناوریانه منجر می‌شود اما آنجا که باید به خلق ثروت بینجامد با دشواری‌های زیادی روبه‌رو شده و متوقف می‌شود.
۲- خلاها و تداخل‌های نهادی

گزارش
در سری یادداشت‌های گذشته نگاهی دقیق و مفصل نسبت به وضعیت توسعه علمی کشور، به‌عنوان یکی از ۲ مولفه اصلی «اقتصاد دانش‌بنیان» انداختیم؛ حال به مولفه دوم یعنی «توسعه فناوری» که این محور نیز یکی از محل‌های مناقشه در بین دستگاه‌های مسؤول است، می‌پردازیم. «توسعه فناوری» را اگر بخواهیم در یک کلمه خلاصه کنیم می‌توانیم بگوییم؛ «کاربردی کردن علم و دانش»؛ این جمله امروزه به‌عنوان «شاه‌کلید» تفازوت میان کشورهای دارای تکنولوژی برتر (high tech) و کشورهای در حال توسعه و جهان سوم است. توسعه فناوری در اصل تجاری‌سازی یک محصول از ایده تا تولید است که باید توسط مراکز توسعه این امر دنبال شود. همین مساله باعث می‌شود ورود شرکت‌های دانش‌بنیان مطرح شود؛ در واقع شرکت‌های دانش‌بنیان حلقه واسطه بین ایده و تکنولوژی هستند که می‌توانند ایده‌ها را در مسیر رسیدن به تکنولوژی هدایت کنند.به بیان دیگر در این صنایع، به دلیل سطح بالای سرمایه‌گذاری بر ابداع و نوآوری، فناوری نهایی کسب‌شده، مصرف و کارایی بالایی داشته و تضمین‌کننده بخش تولید برای تجاری‌سازی و فروش می‌شود.

■ هزینه بالای سرمایه‌گذاری دلیل عقب‌نشینی دولت‌ها
متأسفانه دولت‌ها به دلیل اینکه در طول دوران تصدی خود به دنبال نشان دادن کارنامه درخشان با کارهای زودبازده هستند، طبیعتاً علاقه‌ای به سرمایه‌گذاری در صنایع جدید با ریسک بالا ندارند. در کل سرمایه‌گذاری در صنایع با فناوری بالا، تضمین‌کننده موفقیت‌آمیز بودن آن نمی‌شود و فعالیت‌هائیز به ثمر نمی‌رسد. همین دلیل باعث شده بود تا یک دهه گذشته حرکتی جدی و عزمی رساخ برای ورود به صنایع دانش‌بنیان دیده نشود.

تقویم تاریخ

اولین اکتشاف نفت در ایران (۱۲۸۷ ش)

پمپ نفت در میدان نفتی امان‌آباد، خوزستان، ایران

در پنجم خردادماه ۱۲۸۷ ش برابر با ۲۶ مه۱۹۰۸ م در حالی که عملیات اکتشاف نفت به یأس تبدیل شده بود، نخستین چاه نفت ایران در شهرستان مسجدسلیمان از شهرهای استان خوزستان در عمق ۶۰۰ متری زمین به نفت رسید و نفت تا ارتفاع ۲۵ متر از سطح زمین فوران کرد. این واقعه، باعث شد امپراتوری انگلیس، جهت حفظ منابع نفتی، اقدام به احداث و گسترش تأسیسات عظیم استخراج، تصفیه، صدور نفت و تولیدات نفتی در جنوب ایران کند. یک سال بعد ساخت پالایشگاهی در این منطقه آغاز شد و به بنا نهادن شهر آبادان منجر شد و پالایشگاه آبادان، برای مدت‌های طولانی بزرگ‌ترین پالایشگاه جهان به شمار می‌فت. شهر مسجدسلیمان از نظر وجود معادن و تأسیسات نفتی از اهمیت بسیاری برخوردار است و تاکنون بیش از ۲۵۰ حلقه چاه نفت در آن حفر شده است. یکی از نویسندگان انگلیسی در این‌باره نوشته است: «به این ترتیب، صنعتی آغاز شد که در طی ۲ جنگ جهانی، نیروی دریایی انگلستان را نجات داد ولی برای ایران زحمتی ایجاد کرد که از مجموع مزاحمت‌های دولت‌های دیگر، بیشتر بود.»

-

امضای قرار داد «سالت» برای محدود کردن سلاح‌های استراتژیک (۱۹۷۲م)

سالت، مخفف کلمات مذاکرات محدود کردن سلاح‌های استراتژیک است که در سال ۱۹۶۹م بین آمریکا و شوروی آغاز شد و در ۲۶ مه۱۹۷۲م به امضای نخستین قرار داد محدود کردن سلاح‌های استراتژیک شامل موشک‌های کوتاه برد و قاره‌پیما با کلاهک هسته‌ای انجامید. پیمان سالت - ۱ که بین ریچارد نیکسون و لئونید بزرئف سران ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی در کاخ کرملین به امضا رسید، حاوی تعهدات ۲ کشور برای کاهش نویتی و دوره‌ای کلاهک‌های هسته‌ای و کاهش تعداد سکوهای پرتاب موشک‌های میان‌برد هسته‌ای در اروپا بود و از معاهدات عمده آمریکا در دوران زمامداری نیکسون به شمار می‌رود. همچنین، بزرئف از انعقاد این پیمان به خاطر استقرار روز افزون سکوهای پرتاب موشک‌های آمریکایی در اروپا استقبال کرده بود. مدت اعتبار قرار داد سالت- ۱، ۵ سال یعنی تا سال ۱۹۷۷م مقرر شد اما در سال ۱۹۷۴م بین سران ۲ کشور توافق دیگری به امضا رسید که به موجب آن، این قرار داد تا ۵ سال دیگر تمدید شد. با این حال، با تهاجم شوروی به افغانستان در دسامبر ۱۹۷۹م جیمی کارتر، رئیس‌جمهور وقت آمریکا این قرار داد را از کنگره پس گرفت و مسابقه تسلیحاتی بین آمریکا و شوروی همچنان ادامه یافت.

-

اعلام رسمی تشکیل شورای همکاری خلیج فارس (۱۹۸۱م)

شورای همکاری خلیج‌فارس با عضویت ۶ کشور جنوب خلیج فارس یعنی عربستان سعودی، کویت، امارات عربی متحده، بحرین، قطر و عمان در ۲۶ مه ۱۹۸۱م، یک سال پس از آغاز جنگ عراق علیه جمهوری اسلامی ایران اعلام موجودیت کرد. اهداف اعلام شده شورای همکاری خلیج‌فارس، همکاری‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و حمایت متقابل در برابر تهدیدات خارجی است. با این حال به علت اتکای کشورهای عضو این شورا به نیروهای بیگانه و شرکت نداشتن همه کشورهای حاشیه خلیج‌فارس در شورای همکاری، این شورا نتوانسته است امنیت پایدار براساس منافع جمعی کشورهای حاشیه خلیج‌فارس را در این منطقه به وجود آورد. این شورا در طول جنگ ۸ ساله عراق علیه ایران، به طور آشکار و پنهان به عراق گرایش نشان داد و حتی ۲ عضو این شورا، یعنی عربستان سعودی و کویت، قسمتی از درآمد نفتی خود را به جبران قطع درآمدهای نفتی عراق در اختیار آن کشور قرار دادند. با این حال پس از حمله عراق به کویت، کشورهای عضو شورای همکاری خلیج‌فارس، آمریکا و متحدان آن را برای دفع تجاوز عراق به کویت، به منطقه دعوت کردند. آنها همچنین علاوه بر فراهم کردن تسهیلات لازم برای نقل و انتقال نیروهای آمریکا و متحدان، میلیاردها دلار به تأمین هزینه جنگ کمک کردند. اجلاس سران شورای همکاری خلیج‌فارس، سالی یکبار تشکیل می‌شود و یک اجلاس فرعی و مشورتی سران نیز هر ۶ ماه یک بار، برگزار می‌شود. علاوه بر آن، در طول سال، وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در نشست‌هایی شرکت می‌کنند.